

SİRKÜLER: 2019/49: Kanuni defter tasdikleri ve e-defter, e-fatura, e-arşiv fatura geçişi

1. E-defter Uygulaması Kapsamında Tutulacak Defterler

E-defter uygulaması kapsamında tutulan yevmiye defteri ve defterikebire ait ocak ayına ilişkin e-defter beratinin alınması açılış onayı, aralık ayına ilişkin e-defter beratinin alınması kapanış onayı yerine geçmektedir. Diğer aylara ait beratların alınması ise ilgili aylara ait defterlerin noter onayı yerine geçmektedir.

Hatırlatmak gerekirse e-defter tutacak mükellefler en son Elektronik Defter Genel Tebliği (Sıra No 1) de değişiklik yapılmasına dair Sıra No 3 tebliğiyle belirlenmişti. Buna göre;

- Vergi Usul Kanunu 509 sıra no.lu tebliğiyle **e-fatura uygulaması kapsamına alınan mükellefler aynı zamanda e-defter uygulamasına zorunlu olarak tabi tutulmuşlardır**. Tebliğe göre, e-Fatura uygulamasına geçiş zorunluluğu bulunan mükellefler, e-Fatura uygulamasına geçiş süresi içinde (e-Fatura uygulamasına yıl içinde zorunlu olarak geçen mükellefler bakımından izleyen yılın başından itibaren) e-Defter uygulamasına geçmek ve edefer.gov.tr adresinde format ve standardı belirlenen defterleri e-Defter olarak tutmak zorundadırlar. 509 sıra no.lu tebliğ düzenlemeleri gereği 01/07/2020 tarihinde e-fatura uygulamasına geçmek zorunda olan mükellefler, 2021 yılı başından itibaren e-defter tutamak zorundadırlar. Aynı tebliğe göre, 01.01.2020 tarihinde e-fatura uygulamasına geçmek zorunda olan mükellefler ise 2020 yılı başından itibaren e-defter tutama zorundadırlar. (Detaylı bilgi için 2019/42 ve 2019/43 sayılı sirkülerimize bakılabilir)
- Tebliğ yayım tarihi 19/10/2019 itibarıyla Türk Ticaret Kanununun 397 nci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca bağımsız denetime tabi olan şirketler 1/1/2020 tarihinden itibaren, 2020 ve müteakip yıllarda bağımsız denetime tabi olma şartlarını sağlayan mükellefler ise şartların sağlandığı yılı takip eden yılın başından itibaren e-defter tutmaya başlayacaktır.

2. Kağıt Olarak Tutulacak Yasal Defterlerin Tasdiki

Vergi Usul Kanunu ve TTK hükümlerine göre kağıt olarak tutulan tasdike tabi defterler ile tasdik tarihlerine ilişkin tablo ektedir.

Diğer taraftan 20 seri no.lu Damga vergisi tebliğine göre düzenledikleri kağıtlara ait damga vergisini makbuz karşılığı ve istihkaktan kesinti şekliyle ödeyen mükellefler, bu ödemelerini kaydetmek üzere Damga Vergisi Defteri tutacaklardır. Tebliğe göre bu defterlerin tutulmasında, Vergi Usul Kanununun kayıt nizamı ve tasdik zamanına ilişkin 215-219 uncu ve 221 inci maddelerindeki hükümlere uyulacaktır. Tebliğde atıf yapılan VUK 221. madde defterlerin kullanılmadan önce tasdik ettirilmesine ilişkin olup, damga vergisi defteri kullanılacağı hesap döneminden önce gelen son ayda tasdik ettirilecektir. Tebliğde VUK'un tasdik yenilemeye ilişkin 222. Maddesine tebliğde atıf yapılmamış olup, buradan hareketle kullanılmakta olan tasdikli damga vergisi defterini sonraki yıllarda da kullanmaya devam eden şirketlerin ara tasdik yaptırma mecburiyeti bulunmadığı görüşündeyiz.

3. Defter Beyan Sistemi Üzerinden Tutulacak Defterler

- **İşletme Esası**

13.12.2017 Tarihli Resmi gazetede yayımlanan VUK 486 Seri numaralı Genel tebliğine göre; İşletme Defteri GİB Web sayfası üzerinden. **01.01.2019 Tarihinden itibaren "Defter-Beyan" sisteminden elektronik ortamda tutulacaktır.** 2020 yılı için İşletme Defteri notere tasdik ettirilmeyecek, Kâğıt ortamında tutulmayacaktır.

- **Serbest Meslek Erbabı**

13.12.2017 Tarihli Resmi gazetede yayımlanan VUK 486 Seri numaralı Genel tebliğine göre; Serbest Meslek Kazanç Defteri (SMK) GİB Web sayfası üzerinden, "Defter-Beyan Sistemi" de Elektronik ortamda tutulmaya devam edilecektir. Bu nedenle **2020 yılı için SMK Defteri de tasdik ettirilmeyecektir.**

- **Açılış Onayı**

Defter-Beyan Sistemi vasıtasıyla elektronik ortamda tutulan defterlerin açılış onayı; Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından elektronik olarak yapılacak olup, bu onay Vergi Usul Kanunu Kanun'da öngörülen tasdik hükmündedir. Bu onay ilk defa veya yeniden işe başlama ile sınıf değiştirme hallerinde kullanmaya başlamadan önce, izleyen faaliyet dönemlerindeki ise defterlerin kullanılacağı faaliyet döneminin ilk gününde GİB tarafından elektronik olarak yapılacaktır.

- **Kapanış Onayı**

Defter Beyan Sistemi vasıtasıyla elektronik ortamda tutulan defterlere ait oldukları takvim yılının son ayını takip eden dördüncü ayın sonuna kadar Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından elektronik ortamda kapanış onayı yapılacaktır.

4. E-fatura, e-arşiv ve e-irsaliye uygulamasına geçiş süreleri hatırlatma

2019/43 sayılı sirkülerimizde e-fatura, e-arşiv ve e-irsaliye uygulamasına geçiş sürelerine yer verilmişti. Hatırlatmak bakımından e-fatura, e-arşiv ve e-irsaliye uygulamasına dahil olması zorunlu mükellefler ve bunların uygulamaya geçiş süreci aşağıdaki tabloda gösterilmiştir. Detaylı bilgi için 2019/43 no.lu sirkülerimize bakılmalıdır.

a. E-fatura

E-Fatura Uygulamasına Dahil Olacak Mükellef Grubu

2018 veya müteakip hesap dönemleri brüt satış hasılatı (veya satışları ile gayrisafi iş hasılatı) 5 Milyon TL ve üzeri olan mükellefler

4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununa ekli I sayılı listedeki malların imali, ithali, teslimi vb. faaliyetleri nedeniyle Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK)'ndan lisans alan (bayilik lisansı dahil) mükellefler
Özel Tüketim Vergisi Kanununa ekli (III) sayılı listedeki malları imal, inşa ve/veya ithal edenler

Mal veya hizmetlerin alınması, satılması, kiralınması veya dağıtım işlemlerinin gerçekleştirilmesine aracılık etmek üzere internet ortamında 6563 sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda tanımlanan başkalarına ait iktisadi ve ticari faaliyetlerin yapılmasına elektronik ticaret ortamını sağlayan gerçek ya da tüzel kişi aracı hizmet sağlayıcıları
İnternet ortamında gerçek ve tüzel kişilere ait gayrimenkul, motorlu araç vasıtalarının satılmasına veya kiralınmasına ilişkin ilanları yayınlayan internet sitelerinin sahipleri veya işleticileri

İnternet ortamında reklamların yayınlanmasına aracılık faaliyetinde bulunan internet reklamcılığı hizmet araçları

5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun hükümlerine göre komisyoncu veya tüccar olarak sebze ve meyve ticaretiyle iştigal eden mükellefler
e-Fatura uygulamasına geçme zorunluluğu olan mükelleflerin; tam bölünme, birleşme veya tür (nev'i) değişikliğine gitmeleri halinde, devrolunan veya birleşilen tüzel kişi mükellefler ile tam bölünme veya tür (nev'i) değişikliği sonucunda ortaya çıkan yeni tüzel kişi mükellefler

Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından yapılan analiz veya inceleme çalışmaları neticesinde riskli ya da vergiye uyum düzeyi düşük olduğu tespit edilen mükellefler/mükellef Grupları
Katma Değer Vergisi Kanununun 11 inci maddesi kapsamındaki mal ihracı (Türkiye'de ikamet etmeyenlere özel fatura ile yapılan bavul ticareti kapsamındaki satışlar dahil) ve yolcu beraberliği eşya ihracı (Türkiye'de ikamet etmeyenlere KDV hesaplanarak yapılan satışlar) kapsamında fatura düzenleyecek olanlar
Türkiye'de ikamet etmeyenlere özel fatura ile yapılan bavul ticareti kapsamındaki satışlarda

e-Fatura Uygulamasına Geçiş Süreci

5 Milyon TL brüt satış hasılatını 2018 veya 2019 hesap dönemlerinde sağlayan mükellefler 01.07.2020 tarihinden itibaren, 2020 veya müteakip hesap dönemlerinde sağlayan mükellefler, ilgili hesap dönemini izleyen yılın yedinci ayının başından itibaren
Bu malların imal, ithal ve teslimi için 2019 yılında lisans alanlar 01.07.2020 tarihinden itibaren, 2020 veya müteakip yıllarda lisans alanlar ise, lisans alımının gerçekleştirildiği ayı izleyen dördüncü ayın başından itibaren
Bu malların imal inşa veya ithalini 2019 yılında gerçekleştirenler 01.07.2020 tarihinden itibaren, 2020 veya müteakip yıllarda gerçekleştirenler ise imal, inşa veya ithalin gerçekleştirildiği ayı izleyen dördüncü ayın başından itibaren
1/7/2020 tarihine kadar.
2020 veya müteakip hesap dönemlerinden itibaren belirtilen işler ile iştigal etmek üzere işe başlayacak mükellefler ise işe başlama tarihinden itibaren 3 ay içinde

1/7/2020 tarihine kadar.
2020 veya müteakip hesap dönemlerinden itibaren belirtilen işler ile iştigal etmek üzere işe başlayacak mükellefler ise işe başlama tarihinden itibaren 3 ay içinde
1/7/2020 tarihine kadar.
2020 veya müteakip hesap dönemlerinden itibaren belirtilen işler ile iştigal etmek üzere işe başlayacak mükellefler ise işe başlama tarihinden itibaren 3 ay içinde
01/01/2020 tarihine kadar
2020 veya müteakip hesap dönemlerinden itibaren belirtilen işler ile iştigal etmek üzere işe başlayacak mükellefler ise işe başlama tarihinden itibaren 3 ay içinde
İşlemin ticaret siciline tescil tarihini izleyen ayın başından itibaren 3 ay

Üç aydan az olmamak üzere kendilerine yapılan yazılı bildirimde belirtilen sürede

01/07/2017 tarihinden itibaren zorunluluk kapsamındadırlar

01/07/2020 tarihinden itibaren

b. e-Arşiv Fatura

Mükellef Grubu

Bu tebliğden önceki düzenlemelere göre e-Fatura uygulamasına dahil olma zorunluluğu bulunan mükellefler ile isteğe bağlı olarak e-Fatura uygulamasına bu Tebliğin yayım tarihi itibarıyla geçmiş olan mükellefler

Bu tebliğin yayım tarihinden itibaren isteğe bağlı olarak veya tebliğ düzenlemelerine istinaden zorunlu olarak e-fatura uygulamasına dahil olan mükellefler

Mal veya hizmetlerin alınması, satılması, kiralınması veya dağıtım işlemlerinin gerçekleştirilmesine aracılık etmek üzere internet ortamında Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda tanımlanan başkalarına ait iktisadi ve ticari faaliyetlerin yapılmasına elektronik ticaret ortamını sağlayan gerçek ya da tüzel kişi aracı hizmet sağlayıcıları, internet ortamında gerçek ve tüzel kişilere ait gayrimenkul, motorlu araç vasıtalarının satılmasına veya kiralınmasına ilişkin ilanları yayınlayan internet sitelerinin sahipleri

Geçiş Süreci

01/01/2020 tarihine kadar

e-fatura uygulamasına dahil oldukları tarihten itibaren

01/01/2020 tarihine kadar,
01.01.2020 tarihine kadar (2020 ve müteakip hesap dönemlerinden itibaren bu paragrafta belirtilen işler ile işgal etmek üzere işe başlayacak mükelleflerin ise işe başlama tarihinden itibaren 3 ay içinde

c. E-irsaliye

Mükellef Grubu

Özel Tüketim Vergisi Kanununa ekli (I) sayılı listedeki malların imali, ithali, teslimi vb. faaliyetleri nedeniyle EPDK'dan lisans (bayilik lisansı dahil) alan mükellefler

Özel Tüketim Vergisi Kanununa ekli (III) sayılı listedeki malların imal, inşa, ithalini ve ana bayi/distribütör şeklinde pazarlamasını gerçekleştiren mükellefler.

3213 sayılı Maden Kanunu kapsamında düzenlenen işletme ruhsatı/sertifika sahipleri ve işletme ruhsatı/sertifika sahipleri ile yaptıkları sözleşmeye istinaden maden üretim faaliyetinde bulunan gerçek ve tüzel kişi mükellefler

4634 sayılı Şeker Kanununun 2 nci maddesinin (e) bendinde tanımına yer verilen şekerin (Beyaz şeker (standart, rafine küp ve kristal şeker), yarı beyaz şeker, rafine şeker, ham şeker ve kahverengi şeker olarak sınıflandırılan, pancar veya kamıştan üretilen kristallendirilmiş sakaroz ile nişasta kökenli izoglukoz, likid ya da kurutulmuş halde glukoz şurubu, sakaroz veya invert şeker veya her ikisinin karışımının suda çözünmesinden meydana gelen şeker çözeltisi ve invert şeker şurubu ile inülin şurubu) imalini gerçekleştiren mükellefler

e-Fatura uygulamasına kayıtlı olan mükelleflerden demir ve çelik (GTİP 72) ile demir veya çelikten eşyaların (GTİP 73) imali, ithali veya ihracı faaliyetinde bulunan mükellefler

Tarım ve Orman Bakanlığınca gübre üretim ve tüketiminin kayıt altına alınmasına yönelik oluşturulan Gübre Takip Sistemi'ne kayıtlı kullanıcılar

e-Fatura uygulamasına kayıtlı olan ve 2018 veya müteakip hesap dönemleri brüt satış hasılatı (veya satışları ile gayrisafi iş hasılatı) 25 Milyon TL ve üzeri olan mükellefler.

5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun hükümlerine göre komisyoncu veya tüccar olarak sebze ve meyve ticaretiyle işgal eden mükellefler

Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından yapılan analiz veya inceleme çalışmaları neticesinde riskli ya da vergiye uyum düzeyi düşük olduğu tespit edilen mükellefler/mükellef Grupları

E-İrsaliye Geçiş Tarihi

01/07/2020

01/07/2020

01/07/2020

01/07/2020

01/07/2020

01/07/2020

01/07/2020

01/01/2020

Üç aydan az olmamak üzere kendilerine yapılan yazılı bildirimde belirtilen sürede

DEFTER TASDİKLERİ

Sıra No	Defterin Türü	Açılış Tasdiki	Kapanış Tasdiki	Açılış Tasdiki Zamanı	Kapanış Onayı Zamanı	Şirket Türü
1	Yevmiye	Evet	Evet	Aralık-Onay yenileme yapılacaksa Ocak	Haziran	AŞ, LTD, KOMANDİT
2	Defteri Kebir	Evet	Hayır	Aralık- Onay yenileme yapılacaksa Ocak	-	AŞ, LTD, KOMANDİT
3	Envanter	Evet	Hayır	Aralık- Onay yenileme yapılacaksa Ocak	-	AŞ, LTD, KOMANDİT
4	Pay Defteri	Evet-Özellik, yeterli yaprak varsa izleyen hesap dönemlerinde açılış tasdiki yaptırılmaksızın kullanılabilir	Hayır	Aralık	-	AŞ VE SERMAYESİ PAYLARA BÖLÜNMÜŞ KOMANDİT ŞİRKETLER
5	Yönetim Kurulu Karar Defteri	Evet	Evet	Aralık-Onay yenileme yapılacaksa Ocak	Ocak	AŞ VE SERMAYESİ PAYLARA BÖLÜNMÜŞ KOMANDİT ŞİRKETLER
6	Genel Kurul Karar Defteri	Evet-Özellik, yeterli yaprak varsa izleyen hesap dönemlerinde açılış tasdiki yaptırılmaksızın kullanılabilir	Hayır	Aralık	-	AŞ, LTD, SERMAYESİ PAYLARA BÖLÜNMÜŞ KOMANDİT ŞİRKETLER, KOLLEKTİF, KOMANDİT